

ЛІТАРАТУРНАЯ БЕЛАРУСЬ

Культурна-асветніцкі праект Грамадскага аб'яднання «Саюз беларускіх пісьменнікаў» **Выпуск №16–17 (люты–сакавік)**
Наклад 3000 асобнікаў

▶ **ТРЫБУНА**

ПАВОДЛЕ ДЭКРЭТУ 2988 ГОДА. АЛЬБО З КАГО СМЯЕМСЯ?

Язэп ЯНУШКЕВІЧ

**Класічнасць — як боскасць:
непадуладная часу.**

Класіка адказвае на вечнае пытанне: «Як жыць?». Аднак чалавечая памяць, асабліва ў народаў паняволеных, кароткая. І таму класіка — вечная. Кожнае пакаленне наноў звяртаецца да айчынных творцаў з адвечным: «Як жыць?».

Камедыя «Пінская шляхта» паўстала, як сцвярджаюць літаратуразнаўцы, з-пад пяра Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча ў скрутна-шчаслівым 1866 годзе. Напачатку ці напрыканцы яго — невядома. Ведама толькі, што перад тым камедыёграф свой 57 год нараджэння (прышоў у свет 4 лютага 1808 г.) адзначыў у турме: ад кастрычніка 1864 па Каляды 1865 парывуў муляк нары ў менскім «Пішчалаўскім замку». Дык верагодней за ўсё там, дзе ўлетку 1911-га ў Якуба Коласа вырвалася выпактаванае «Мой родны кут, як ты мне мілы...», у той самай царскай катойні паўстагоддзем раней пачынальнікам новай беларускай літаратуры выношвалася бліскучая сатырычная «Пінская шляхта».

Сумнеўна, праўда, каб пісьменнік меў мажлівасць штодня трымаць сціло і жыць на творчым уздыме. Бо Вінцэнт дзень і ноч чакаў — чым скончыцца зняволенне: кантрыбуцыйным налікам, высылкай у «Сібір» ці чымсьці жахлівейшым? Як адкупіцца ад таго? Як збавіцца? Не пацерамі належала вымольваць збаўленне... Бо вырашалі твой лёс не нябёсы. Чужынцы ў вайсковых пагонах выносілі выракі на абшарах Літвы-Беларусі над ваколічнай шляхтай, якая «бачыла бойку, але не бараніла» расейскае самадзяржаўе ад «полячышек», і якая «не бачыла бойкі, за тое што не бачыла...».

Удзелу Дуніна-Марцінкевіча ў нацыянальна-вызваленчым паўстанні ліцьвінаў-беларусаў супраць акупацыйнага рэжыму следчыя не давалі. Але як пакінуць беспакarana таленавітага чалавека, якому прысваюцца бадай усе антыўрадавыя вершаваныя адозвы на тутэйшай «простай гаворцы»? І «гуктаркі» тыя не простыя, «бяскрыўдныя графіці», як здаецца на першы погляд, а больш пагрозныя, чым пякучыя лісткі «Мужыцкай праўды». Бо... лоўка рыфмаваныя! Значыць, лягчэй застаюцца ў памяці неадукаванага насельніцтва.

Так, гісторыкі падлічаць: за стагоддзе інкарпарацыі Літвы-Беларусі ў складзе расейскай імперыі непісьменнасць (да 1897 г.) на «забраных землях» узляцела з 40 да 77 адсоткаў! («Акультурыліся людзі!» — рэзюмаваў пра тое Уладзімер Караткевіч, «дасціпны і праўдзівы» нават у падсавецкія часы). А дзе пануе непісьменнасць — там валдарыць цемра, невуцтва, затурканасць



і забітасць. Тады ад страху можна й не ведаць, пад якім царом жывец, якім «дэкрэтам» кіруешся...

Непісьменнасць — сінонім «несвадомасці».

Класіка ствараецца найчасцей у адчайным баруканні прыгожага з брыдотаю, узвышанага і нізкага, акрыленасці з зацуглянасцю. І чым мацней (да безнадзейнага!) перашкоды, тым велічнейшым атрымліваецца ўзлёт духа. Можа, у тых цагляных лёхах і дачуўся 56-гадовы астрожнік пра тое, чаго не ведае пакулы аніводзін айчынны даследчык-архівіст і гісторык-літаратуразнаўца... Што нават крывава Мураўёў-Вешальнік пайшоў... на хабар! Праўдзіва, колькі можна вешаць-растрэльваць задарма? Таму і хапануў расейскі генерал-губернатар «людажэр» 15 тысячаў срэбранікаў за «дараванне жыцця» двум тубыльцам — тутэйшым шляхціцам Аскерку і Яленскаму. (Пра гэта сцвердзіла ў сваіх ненадрукаваных мемуарах Апалонія Далейская (1841 — пасля 1915), удава Зыгмунта Серакоўскага (1827–15.06.1863, Вільня), які камандаваў паўстанцкімі ўзброенымі сіламі Літвы (пад вайскавай мянушкай Далуга); параненым быў узяты ў палон, павешаны ў Вільні. Падчас пакарання крывава Мураўёў змушаў Апалонію, на той час ужо цяжарную, назіраць за экзекуцыяй мужа...)

Можа, і Вінцэнт выблытаўся з «Пішчалаўскага замку» («Валадаркі» па-сучаснаму) гэтакім макарам? Нездар-

ма на старонках «Мужыцкай праўды» Кастусь Каліноўскі выказаўся пра тагачасных службоўцаў: «А чыноўнікі то маскоўскія — яшчэ адно дабрадзеяства. Чыгтаў я ў ксёнжках, што ёсць на свеце якась саранча, катора як гдзе пакажацца, усю худобу гаспадарску зглуміць. Маем мы, браткі, горшую яшчэ ад той саранчы, а гэта чыноўнікі маскоўскія з сваёю «праўдаю» і «справядлівасцю», яны людзі вельмі здатныя, што то памаскоўску «праворныя», умеюць так аблізаць чалавека, што з рук іх выйдзеш голенькі як маці радзіла — і жыві пад гэтакім рондам без суду і праўды...»

Згодна з прысудам палявога аўдытарыята ў асобе памочніка Вешальніка, генерал-лейтэнанта Манюкіна, В.Марцінкевіча не саслалі. І нават фальварак не канфіскавалі. Толькі нібы той Кручкоў абдзёрлі, прыпачатаўшы: «Пакараць грашовым штрафам, спагнаўшы з яго нага маёнтку не толькі за яго самога, але і за жонку ягоную, што ўдзельнічала ў дэманстрацыях», узмоцнены збор».

«Чалавек без пакутаў — трава» (В.Быкаў). Адпакутаваўшы больш года ў турэмнай катойні, пісьменнік выйшаў з казематаў загартаваным. Пусціўшы з каменных сутарэнняў, царызм не выпусціў дарэшты пісьменніка з сваіх учэпістых лапаў і пільнай «апекі»: вайскова-палявы вырак пастанавіў шматгадовы (таемны) паліцэйскі назірк над ім у Люцінцы.

Працяг на стар. 4 ▶

МЕСЯЦАСЛОЎ

УДАКЛАДНЕННЕ МЕСЯЦА

2 лютага 2008 года адзначаецца 170-годдзе са дня нараджэння аднаго з правадыроў нацыянальнага паўстання 1863 года, публіцыста і літаратара Кастуса Каліноўскага.

Як адзначыў доктар гістарычных навук Анатоль Грыцкевіч, Каліноўскі быў і застаецца героем беларускага народа, узорам адданасці сваёй Бацькаўшчыне. Па словах навукоўца, аб знакамітым беларусе мала ведалі ў канцы XIX — пачатку XX стагоддзя, таму што царызм не хацеў, каб памяць аб ім абуджала прагу да волі ў новых пакаленняў. А ў савецкі час Каліноўскага паказвалі, першым чынам, як кіраўніка сялянскіх паўстанцкіх атрадаў. «Калі гаварыць праўду, такіх асобных сялянскіх атрадаў не было, — сцвярджае прафесар Грыцкевіч, — таму што паўстанне не было сялянскім, яно было нацыянальным». Сярод удзельнікаў паўстання былі, першым чынам, прадстаўнікі шляхты. Па дадзеным прафесара, шляхта на беларускіх землях складала ў той час 10–12% насельніцтва (для параўнання: у Расіі быў усяго 1% дваран).

Анатоль Грыцкевіч падтрымаў ініцыятыву вядомага выдаўца і літаратара Сяргея Дубаўца, які прапанаваў адзначыць месца пахавання Каліноўскага на гары Гедыміна ў Вільні памятным знакам.

ПАРАДОКС МЕСЯЦА

З 6 да 10 лютага ў нацыянальным выставачным павільёне «Белэкса» ладзілася XV Мінская міжнародная кніжная выстава-кірмаш «Кнігі Беларусі — 2008». У ёй бралі ўдзел выдавецтвы 17 краін, у тым ліку з Расіі, Украіны, Славакіі, Польшчы, Германіі, Кітая, Індыі, Францыі, Арменіі, Швецыі, ЗША, Ізраіля, Італіі, Казахстана, Венесуэлы, Швейцарыі. Ну і, натуральна, Беларусі. Было шмат прэзентацый, выступаў. А пра народнага пісьменніка Беларусі Васіля Быкава ды ягоныя кнігі гаварылі падчас імпрэзаў на тэрыторыі стэндаў Швецыі, Расіі ды Ізраіля...

ІНІЦЫЯТЫВА МЕСЯЦА

Выдавецтва «Кнігазбор» абвясціла збор сродкаў на выданне кнігі выбраных твораў народнага паэта Беларусі Рыгора Барадзіна. Аб тым у інтэрв'ю БелаПАН паведаміў галоўны рэдактар выдавецтва Кастусь Цвірка. У кнігу мяркуецца ўключыць лепшыя вершы і паэмы Р.Барадзіна, а таксама ягоную прозу і пераклады паэзіі з розных моў свету. Зборнік складзе чарговы том серыі «Беларускі кнігазбор».

Як адзначыў К.Цвірка, для выдання кожнага новага тома серыі выдавецтва шукае сродкі з розных крыніцаў. «Мы мяркуем знайсці дабрачынцаў і для гэтай кнігі, улічваючы значнасць для Беларусі фігуры Рыгора Барадзіна і яго творчасці», — сказаў галоўны рэдактар. Дзякуючы збору сродкаў выдавецтва плануе скараціць кошт зборніка і зрабіць яго максімальна даступным для прыхільнікаў таленту народнага паэта.

АКЦЫЯ МЕСЯЦА

6 лютага ў Мінску ў Палацы мастацтва адкрылася выстава «Жодзіны», якая экспануе творы Валерыя Славука, Аляксандра Ксандзова, Аляксея Марачкіна ды яшчэ каля двух дзясяткаў мастакоў. Сярод гаспадароў выставы быў і пісьменнік ды выдавец Уладзімір Сіўчыкаў. Лёс кожнага з іх быў звязаны з Жодзінам.

«Жодзіны» — незвычайны літаратурна-мастацкі праект, які збіраецца аспрэчыць пастулаты савецкай прапаганды на конт пяцідзясяцігоддзя Жодзіна, якое ў многіх асаціруецца толькі з БелаЗам.

Уваход на выставу «вартавалі» два рыцары, якія трымалі харугвы з выяваю герба старажытнага мястэчка і партрэта ягонага заснавальніка — князя Багуслава Радзівіла. У гонар яго мястэчка і назвалі трыста шэсцьдзят гадоў таму Багуслаў Поле.

«Гэта сапраўды вельмі неардынарная ўнікальная акцыя, таму што жодзінская літаратура і мастакі згуртаваліся, імпрэзы сумесна праводзяць, чытанні ў жодзінскай бібліятэцы, іншых месцах», — адзначыў Радзівіла Сявада карэнны жодзінец У.Сіўчыкаў.



▶ ДАСЛОЎНА

Уладзімір ДАМАШЭВІЧ:

«ПРЫЛІЗАНАСЦІ Я НЕ ЛЮБІЎ...»

Вядомы пісьменнік і рэдактар Уладзімір Дамашэвіч нарадзіўся 80 гадоў таму — 17 лютага 1928 года — у вёсцы Вадзьяціна Баранавіцкага павету (цяпер — Ляхавіцкага раёна). Пасля заканчэння БДУ доўгі час працаваў у рэдакцыях часопісаў «Полымя», «Малодасць», выдавецтве «Мастацкая літаратура». Шмат зрабіў і робіць на грамадскай ніве: некалі спрычыніўся да стварэння Фонда дапамогі маладым літаратарам імя Уладзіміра Караткевіча; на пісьменніцкіх з'ездах, у друку аддаваў выступы і выступае ў абарону роднай мовы.

Сёлета Уладзімір Максімавіч адзначае і яшчэ адзін юбілей — 50 гадоў таму было апублікавана яго першае апавяданне «Трэці лішні». Праўдзівая, заглябленая ў актуальныя праблемы часу, зладзённая, з выразнай грамадзянскай пазіцыяй проза Уладзіміра Дамашэвіча не проста пераадольвала шлях да чытача. Пра тое, а таксама пра літаратурных настаўнікаў і вучняў, пра дні былыя і сённяшнія з пісьменнікам гутарыць Язэп Палубятка.

Язэп Палубятка: ...«Быў час, быў век, была эпоха». Як кажам мы, заходнікі, Вы на радзіліся «за польскім часам». Уладзімір Максімавіч, што-небудзь малавядомае з Вашага маленства, жыцця тае пары яшчэ засталося ў памяці?

Уладзімір Дамашэвіч: — Каб сказаць што значнае, дык не. Помню якія дробязі. А так у маіх першых апавяданнях сёе-тое зафіксавана з таго ўжо далёкага маленства, якое цяпер бачыцца нават цікавым і шчаслівым, бесклапотным: невялічкая хата стаіць у лесе, вокнамі пазірае на поле. Бацька, маці, дзве сястры: тыповая беларуская, хоць і бедная — усяго ля трох гектараў пясчанай зямлі. Гэта ўсё ўвайшло ў мае апавяданні «Начныя страхі», «Першае расчараванне», «Абуджэнне», «Першыя зярняты» і іншы.

Я.П.: — У малодсці ўсе пачынаюць з паэзіі. А вы адразу сталі празаікамі?

У.Д.: У школе вершы трохі пісаў, але яны мяне не задавальнялі. А проза прыйшла ўжо пазней, пасля заканчэння БДУ, калі мяне накіравалі рэдактарам у выдавецтва. Відаць, каб не праца рэдактарам, мо я і не стаў бы пісьменнікам. Безумоўна, нейкія літаратурныя задаткі трэба было мець, развіваць іх, удасканалваць, вучыцца ў старэйшых, — без гэтага нельга нечага дасягнуць.

Я.П.: — Звычайна пачаткоўцаў не заўсёды прыязна сустракаюць у рэдакцыях. Ці былі ў Вашай пачатковай творчасці такія эпизоды? Хто спрыяў Вашаму стаўленню як пісьменніка?

У.Д.: — Скажу шчыра, што ў мяне не было сутычак у рэдакцыях, хоць не ўсё, што я пісаў і прыносіў, там прымалі на ўра. Даводзілася папраўляць, перапісваць, выкідаць выразныя мясціны. Прылізанасці я не любіў, мяне цягнула на драматычнае, трагічнае, але яго не надта прымаюць нават і цяпер. У рэдакцыях часам апаўдэжавалі цэнзараў, выразалі «крамолу» бязлітасна. Але і цэнзарам заставалася, што рабіць, яны дарма хлеба не елі.

Хто мне дапамог канкрэтна ў рэдакцыях, дык гэта сам галоўны

рэдактар часопіса «Малодасць» Аляксандр Кулакоўскі, які сам паплаціўся за «чорную» аповесць «Дабрасельца», Іван Навуменка, Міхась Стральцоў, Іван Пташнікаў, а ў выдавецтве — загадчык прозы і паэзіі Мікола Татур, рэдактары Валянціна Дзянісава, Ліда Арабей, якія рэдагавалі дзве мае першыя кнігі. Ім усім я назаўсёды ўдзячны.

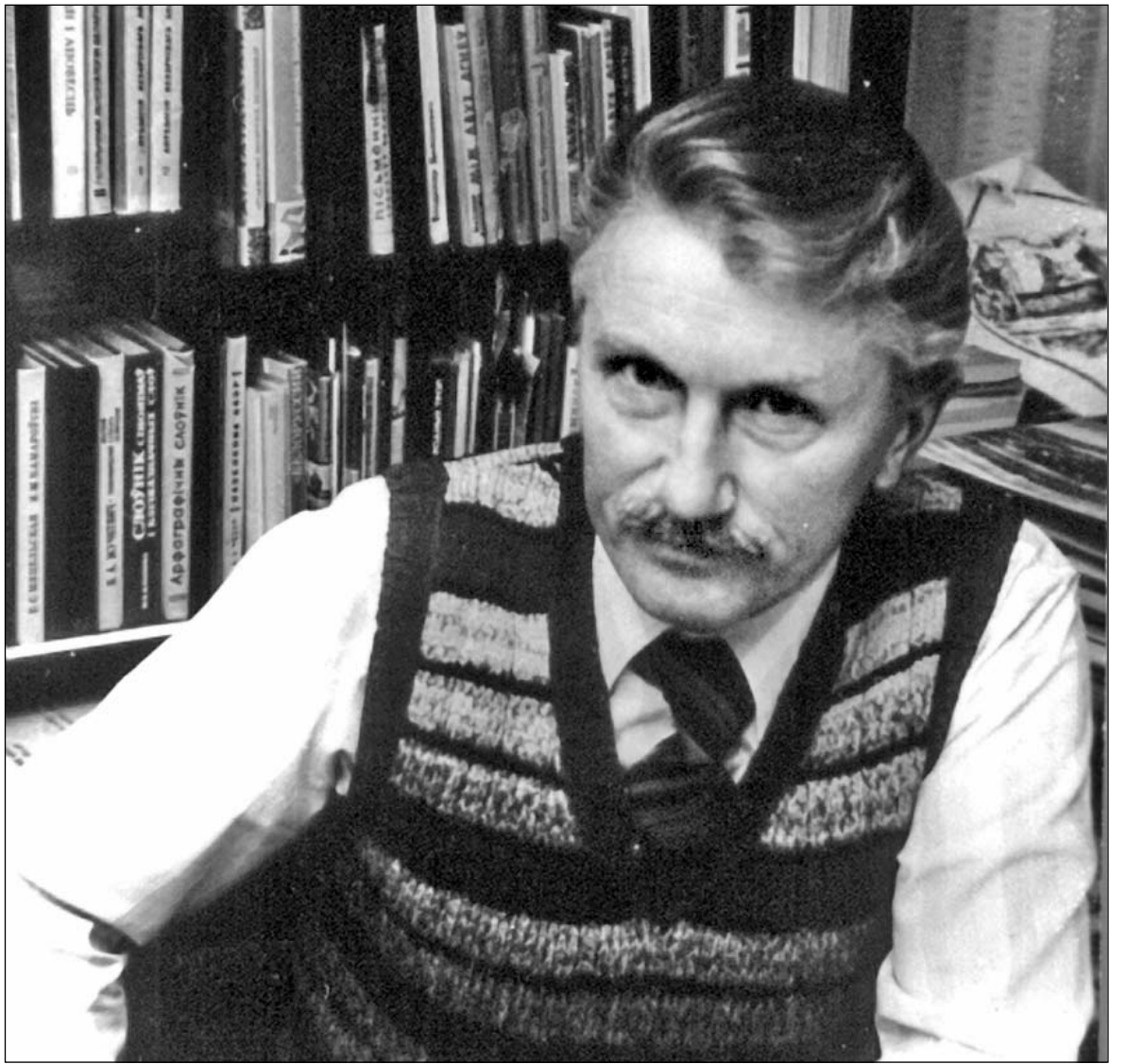
Я.П.: — Пытанне не традыцыйнае: паэты натхняюць дзяўчаты, каханне. А якія суадносіны празаіка і каханьня?

У.Д.: — Усе ведаюць, што каханне — вялікая сіла, можна сказаць, дробджы грамадства, рухавік прагрэсу. А ў мастацтве, літаратуры без каханьня ўсё стане шэрым і нецікавым. Самыя моцныя канфлікты, ахвяры, кроў — усё вакол каханьня. Паэты напісалі пра каханне безліч вершаў, а празаікі не менш за іх апавяданні, аповесці і раманы. І ад таго, як яно паказана, расквечана, як глыбока раскрыта — у многім залежыць поспех таго ці іншага твора. Маё першае апавяданне «Трэці лішні» было пра няшчаснае каханне. І рэдка ў якіх творах яго няма, нават у апошнім рамана «На мяжы цяргнення».

Так што празаікі і паэты без каханьня не могуць жыць. Яно грэе, натхняе і вядзе да поспеху.

Я.П.: — Як лёгка пісалася і як цяжка друкавалася? Ці наадварот?

У.Д.: — Перш чым адказаць, тут трэба падумаць... Пісалася мне лёгка, але з ахвярай, было, як паэты кажуць, натхненне. Іншая рэч, што не хапала часу, бо рэдакцыйная праца патрабавала шмат энергіі: чытай і чытай, рэдагуй і рэдагуй усё чужое, яго проста поўная галава, нечага свайго туды не загнаць нават сілаю. Патрэбны пэўны час, каб пераклучыцца з чужога на сваё, прыйсці ў творчую форму. Адзіная была палёгка — што мы хадзілі на працу ў часопісах па абеде — з 14 гадзін. Гэта азначала, што мы да абеда не працавалі на рэдакцыю, мы, як правіла, бралі рукапісы дадому, бо ў рэдакцыі, у шуме і мітусні, гутарках з аўтарамі, пад бясконцыя тэлефонныя званкі, працавалася вельмі цяжка



— прадуктыўнасць працы была мізэрнай.

Так што пісалася нялёгка, мо таму я няшмат напісаў. А друкавалася яшчэ цяжэй. Нават з першага апавядання, дзе вострую канцоўку я павінен быў замяніць болей мяккай, хоць потым у кніжцы змясціў першы варыянт.

Цяжка ішла другая кніжка, даводзілася дапрацоўваць і дапісваць, заладваць вострыя рагі. Тое ж было і з трэцяю: дапрацоўваў аповесць, выкідаў, устаўляў цэлыя эпизоды. А трохі пазней, калі я перайшоў на большыя формы, сваю аповесць-роўніку «Порахам пахла зямля» вымушаны быў скарачаць больш як на трэць. А раман «Камень з гары» праляжаў у мяне цэлых дваццаць гадоў, пакуль не дачакаўся сваіх часоў.

Цяпер як быццам бы цензуры няма, а друкавацца яшчэ цяжэй: кніжкі (рукапісы) ляжаць у выдавецтве па пяць-дзясць гадоў і больш, і не толькі ў аднаго мяне. Попыт на беларускую літаратуру з кожным годам падае, змяншаецца кола беларускамоўных чытачоў, бо школы і ВНУ фактычна перайшлі на расійскую мову. А што ўжо казаць пра шырокую грамадскасць, якая спешным парадкам забывае родную мову?

Я.П.: — Вы шмат каму паспрыялі выйсці ў літаратурны свет. Якія Вашыя любімыя і не вельмі любімыя вучні?

У.Д.: — Я скажу, што ад мяне мала што залежыла. Я рады быў, калі мне прыносілі гатовыя ці амаль гатовыя творы, іх лёгка друкаваць і прыемна друкаваць.

Хоць былі ўсякія, і даводзілася часам перапісваць. Але такіх было няшмат: на падпорках доўга не ўстоіш, трэба станавіцца на свае ногі. І адны праходзілі пару вучнёўства хутчэй, другія — даўжэй. Але добрая падказка, лёгкая праўка заўсёды дапамагла пачаткоўцам, яны не крыўдалі на мае заўвагі, а нават дзякавалі... Я ўспамінаю Вас, яшчэ зусім маладога Язэпа Палубятку, са сваімі першымі апавяданнямі, і мне сёння прыемна сустрэцца з вамі па-сяброўскаму, як роўнаму з роўным.

Я заўсёды радаваўся росту маладых. Бо бачыў у іх нашу новую змену, а яны адчувалі гэта і былі ўдзячныя мне. І мне было шкада хлопча ці дзяўчыну, калі іх рэчы былі бездапаможныя і ім нельга было нічым памагчы. Але, як сказаў класік, талант — такая рэч, што калі ён ёсць, дык ёсць, калі няма, дык няма, тут нічога не папішаш.

Назваць сваіх вучняў і іх творы — я шмат разоў называў, хоць, праўда, не ўсіх, бо іх шмат, можа, сотня, яны сёння сталі вунь якімі вядомымі і нават знакамітымі. Але зноў скажу, што тут галоўная заслуга не мая, а іх уласная. Іх талант і працавітасць далі добры плён, і мне сёння прыемна купіць і пагартаць кніжку свайго былога вучня. Яны ўжо самі вучаць — пачаткоўцаў і маладзейшых за сябе, бо гэты працэс бесперапынны, і яго нельга парушаць ці абрываць.

Я.П.: — А скажыце, пенсія звужае ці пашырае магчымасці творчай працы?

У.Д.: — Ведаецца, я сам чакаў пенсіі з нецярпеннем, як манны нябеснай, думаў, што вось цяпер я зраблю тое, чаго не дарабіў, чаго не давала праца ў рэдакцыі. А на практыцы ўсё аказалася не так. Мо вінаваты мой неўранаважаны характар, мо абставіны, у якіх я апынуўся, але дробязі жыцця не давалі мне разгарнуцца на ўсю сілу, якую я яшчэ адчуваў. Дарэчы, гэтая сіла была як-бы адгалоскам тае, маладое, што ўжо мінула і ніколі не вернецца. Адстаўшы, цяжка даганяць, тым больш, што сілы ўжо не тыя, што былі ў сорок-пяцьдзесят і нават у шэсцьдзесят. Так што раю маладзейшым: не адкладвайце на заўтра тое, што можаце зрабіць сёння. Адзінае, што пенсія страхуе ад страху, гаворачы каламбурам, што ты не застанешся без кавалка хлеба, што можна не баяцца за заўтрашні дзень (у сэнсе пабытовым).

Я.П.: — Пытанне традыцыйнае: над чым працуеце, якія планы?

У.Д.: — У маім узросце рызыкаўна гаварыць пра планы. А праца сыкая-таякая ёсць, хоць і дробная. Як кажуць, трэба падводзіць вынікі, ацэньваць зробленае: што не так, якія памылкі, што хацелася б паправіць у перабач. Але гэта ўсё больш у тэорыі. Час пакажа, як яно выйдзе.

Я.П.: — Што ж, дзякуючы за гутарку. Шчыра віншаваннем Вас з васьмідзясяцігоддзем, жадаем здароўя і творчай нівы!

У.Д.: — Шчыра дзякую. І вам таго ж жадаю.

17 (9)

ПАЭЗІЯ

ЭДУАРД ЗУБРЫЦКІ

БАЛІЦЬ ДУША ЗА СЛОВА

Эдуард Зубрыцкі — паэт, журналіст.
Аўтар кніг «Блакітныя казкі»,
«Рабінавыя астравы», «Журлівіца»,
«След чмяля», «Прычашчэнне»,
«Сцяблінка баравая» і інш.

Нарадзіўся 17 красавіка 1942 г. у вёсцы
Шклянцы Докшыцкага раёна. Жыве ў
г. Верхнядзвінск.

* * *

Упала ў возера сляза.
І там, дзе, горкая, упала.
Самотна чайка закрывала.
І быў той крык вастрыі ляза.

Туман над возерам сівы.
А можа, дым з гадоў далёкіх.
Што ахінаў сабой аблокі
З асвейскай гордай сінявы?

Не стыгне попел у слядах.
І не астыць яму ніколі.
Балюча горкая — як доля —
Упала ў возера сляза.

ТРЫПЦІХ

Памяці жонкі Ніны.

1.
У жытых ёсць адна прывілея —
Да вытокаў вяртацца сваіх
І, спаўшы дыханнем надзею, —
Да сябе хоць на міг, хоць на міг.
На расхрыстаных болем нябёсах
Прывід сноў ці спалох аблачын?
У вачах не расхмарыцца просінь.
Ёсць журыцца па кім і па чым.
Ёсць адна прывілея у мёртвых —
Не зайздросіць ніколі жывым.
Як надзей жыццё ні агортай —
Ты адзін перад часам сваім...

2.
Клічам плыву лебядзіным
Над безданню вечных азёр.
Голас далёкай, адзінай
Б'еца у водбліску зор.
Там, у тузе паднябесся.
Маланак абуджаных грай.
Нехта з чаротаў закрэсліць
Даўні мой боль і адчай.
Вочы засцелюцца дымам.
Азёрная ўспеніцца сіль —
І мёртвыя крылы абнімуць
Апошні мой горкі ўспамін...

3.
Няўжо ж табе не хочацца дадому.
Пазбыўшы глухі і немач забыцца.
Наведць родных, блізкіх і знаёмых.
Пачуць жыццё, вярнуцца да жыцця?
Шуміць трава і б'юцца светачні.
Імчаць услед, наперад, наўздагон.
А як жа ты, любімая, хацела
Пачуць святальных птушак перазвон!
Маўчаць у ліўнях далі палявыя.
Не ўзняць рамонкам сумных-сумных вей.
І цешацца вясёлыя, жывыя
На скрыжаваннях промняў і вачэй...

БАЛАДА ВЫГНАНІЦЫ

1.
Прышла ў слязах, бяздомная.
Над ваямі аблок асенніх сівізна.
І на вачах туга, нязнаная, бяздонная.
З бяссонніцай маўчала давідна...
«А хіба ж я, — шаптала, — вінаватая.
Што, як падлётак, выпала з гнязда
І ластавачкай білася
У вокны кожнай хаты я —
Ды толькі анідзе жаданай не была.

Вазьмі ж мае сагрэй.
Прашу я, ручанькі.
Глядзі: на іх нялюбасці зіма.
А я ж твая да скону беларусачка.
Радней мяне ж не будзе і няма.

Дакуль, дакуль у краі гэтым мне
Бязроднай быць, пакутаваць, гібець?
І толькі, веру.
Тваім сэрцам адагрэтая.
Змагу я жыць.
Змагу далей ляцець...»

2.

Баліць душа за Слова.
Што як падбіты птах, —
Вісіць дажджу заслона
На ўсіх яго шляхах.

Аблаяна і збэжчана
На цэлы белы свет.
Сагрэць не можа вешчае
Абмеяны паэт.

Спрадвечнаму.
Славянскаму.
Яму ў народзе б жыць.
Ды з роду ён «паганскага».
А як такі любіць?

Мы самі вінаватыя, —
Паўзлі скрозь пыл вякоў
У латах пералатаных
Да новых ланцугоў.

Вялі яго «правіцелі»
На дыбку, на забой.
Правіцелі-мучыцелі
Усцешаны сабой.

Пасечанае розгамі.
Забудзь на свой выток.
Далёка чуцен розгалас...
Маўчы, паэт-прарок...

3.

Разветрана травы палеглі.
Забуты ўсімі — брыду.
На выбіты моўны палаток
Вось-вось, як жабрак, упаду.

Акраец
Счарсцвелага хлеба.
Вадзіцы крынічнай глыток...
Не бачыць высокае Неба.
Як гіне апошні прарок.
Жыты, што палеглі упокат.
Быць можа, адпрэчаць бяду, —
І ў хаце славянскай на покуць
Свой вешчы радок пакладу...

БАЛАДА ВАЛОШАК

Навошта каласы.
калі няма васількоў...
Максім Багдановіч

Над светам боль пагашаных валошак —
Што каласы, калі іх больш няма!
І голас перапёлкі не трывожыць
Скрозь лістапад.
Агні снягоў.
Зіма...

Нібы ў снягах.
Я ў думках па калена.
Дзе росчырк перамеценых завей.
Над плёсам памяці.
Над вынішчанай верай
Усплёск маіх знявераных надзей.

Надзей на што?
На праўду ці спагаду.
Якіх на белым свеце не было?
Вышэйшым
Узаконеным загадам
З вачэй знікалі Сонца і Святло...



Над Шклянскім полем
Выцвілыя травы.
Боль каласоў.
Валошак сініх боль.
І мой народ.
Нібы бягрэшыны Авель.
Прымаў пакуты.
Смерць
І нелюбоў.

За ўсе грахі.
Якіх не меў ніколі.
Апроч грахоў.
Што вечна прагнуў жыць.
Па лагерах.
Па турмах.
У няволі
Слязоў жыццё
Імкнуўся наталіць.

І сніліся за кратамі валошкі.
Валошкі поля
І вачэй-валошак сіль.
Былі і ў Шклянцах маіх
Каіны-Цімошкі.
Якіх баялася нябёсаў далячынь...

Краіна кулі
Ў сэрца прынімала.
Галоўнага ж забойцу кулі не ўзялі.
Яму крыві людскай было ўсё мала.
Хоць дзень і ноч
Яе усё лілі...

І маем тое.
Што мы сёння маем.
На дыбе мову родную сякуць.
Яна ж, пакутная, усё яшчэ жывая.
Куды яе нашчадкі завядуць?

Марнее колас
Без валошкі ў полі.
На Белай Руссо чорныя снягі.
І над маім нявылуканым болем
Туманяцца надзеяў берагі...

Лістапад 2007 г.

КРОК РАКАВЫ

Крок ракавы — у небыццё.
Ці крок да велічы і славы, —
Нібы ахварных рэк зліццё
У бездань прывіду-дзяржавы.

Якая слава?
Бледны цень.
І веліч выпала ў маршчыны.
Што не разгледзіш, каб хацеў.
І за сабой усе правіны.

Якія? Што не раз — было —
Пустым упарціўся загадам.
Што пустацветам адышло
Жыццё пад знакавым паглядом.

Дарэмна ўсё.
Плывуць пляскі
Дзяржаўных дзей, нібы ў пустыні.
Няўжо такое на вякі?
Няўжо, затурканья, згінем?

Крок ракавы — у небыццё.
Усхліп Шапэна.
Глену эжмені.

...І замагільнае жыццё
Няўжо паставіць на калені?

2007

НАВАЛЬНІЧНАЯ БАЛАДА

Не было, і няма.
І не будзе збавення
Ад зямных супярэчнасцяў.
Бед і нягод.
Дзе жыць-выжывае
Ў нямых і глухіх сутарэннях
Мой зямны.
Мой знявераны.
Горды мой род.

...Праляціць вецярок —
І прыгнуцца высокія травы.
Уздыхнуць і, бязвольныя,
Звалюцца ніц.
Каб у ціхай пакорнасці
Чуць і бачыць пякельна-ласкавы
Росчырк гнеўны з нябёсаў
Залатых бліскавіц.

Адгрыміць.
І за бор адпльывуць —
Як задыхана — хмары.
Дзе ні глянё, ні ступі —
Ўсёзнішчальныя ўсюды сляды.
І хоць ціша й спакой
На зямлі валадараць.
Ды згубілі сябе
І не знойдуць ніколі
На сцезках пчаліных сады...

Студзень 2008 г.

БОЖАЯ ЛАСКА...

Я хацеў бы, дальбог, абвянчацца
У цесным старэнькім касцёле
Пад спеў урачысты аргана
І чыстыя лікі святых.
Каб ксёндзік, рахмань і хітры.
З усмешкай таямнай на вуснах
Замест заручальных пярсёнкаў
Словам святым заручыў.

І доўга не моўклі б харалы.
Гайдаючы сцены касцёла старога.
І Божая ласка у сэрцы
Ўзышла б на дзянніцах зямных.
Забывшы пра маётнасць свету.
Забывшы і боль, і трывогі.
Хацеў бы на міг уваскрэснуць
У памяці продкаў сваіх...

▶ СУПОЛКА

ВІЛЕЙКА ПАЭТЫЧНАЯ

Шаноўная «ЛІТАРАТУРНАЯ БЕЛАРУСЬ»!

Да Вас пішучь сябры літаратурнай суполкі «Натхненне» імя Адама Гурьновіча, якая працуе пры гарадской бібліятэцы г. Вілейка. Нашая суполка існуе ўжо больш за 20 гадоў. У нас з'явілася жаданне даслаць да Вас свае літаратурныя творы і адгукнуцца на Вашу акцыю «Будзьма разам!»...

З павагай — кіраўнік суполкі Зінаіда Губарава-Крупская.

УЛАДЗІМІР
ТОМКАВІЧ

Нарадзіўся ў Вілейцы ў 1974

годзе. Скончыў Вілейскую

сярэдную школу № 3. Служыў у
арміі. Вучыўся на філфаку БДУ,
працаваў у Нарацкай сярэдняй
школе. Зараз выкладае ў сваёй
роднай школе.

А недзе там зямля...

Піліпу Орліку

А недзе там зямля...
Маленькая Айчына.
Дзе сосен вышыня.
Аблокаў дзе вяршыня.

А недзе там зямля...
Прытомленае поле.
І сейбіт, і жэня.
Якіх яднае доля.

А недзе там зямля...
Род беларускай шляхты;
Мястэчка Касута;
І тата побач з маці.

А недзе там зямля...
Бацькоў святое месца.
Касутка і Вялля.
Народзін льеца песня.

А недзе там зямля...
Вілейшчыны свабоднай.
Крыніца дзе жыцця
Правадыра народа.

А недзе там зямля...
Задумлівая восень.
Адчайная вясна.
І радасць... Роспач... Ростань...

Яно не церпіць разважанняў.
Хістанняў, штампаву
у прызнанні.
Яна і ён... Далей — маўчанне.
Так пачынаецца каханне.

І неба адлюстроўваецца ў рэчыцы.
І рэчка ў небе адбіваецца...
І крочу я знаёммай сцежкай.
Але знаёмцы не трапляюцца.

МІХАІЛ
ПАСТАРНАК

Нарадзіўся 19 студзеня 1962 г.
у в. Скарада Вілейскага раёна.
Закончыў у 1979 г. МДПІ імя
Горкага. Настаўнік гісторыі і
нямецкай мовы.

Бабіна лета

Восень. Бабіна лета.
Павуцінне ў полі.

Цёплым сонцам сагрэта
Залацістае голле.
Дрэвы шэпчуцца ўранні.
Пазіраючы ў неба.
У дзівосным убранні
Ім малая патрэба.

Аблятаюць лісточкі.
Вецер кружыць над полем.
Снегіры, як званочкі.
Адкаюцца ў голлі.

Лёгка дыхаюць грудзі
І душа спачывае...
Так не доўга ўжо будзе.
Час дажджоў наступае.

Папывуць над зямлёю
Шэрых хмар павалокі.
І памчацца гурбою
Мутных водаў патокі...

НАСТАЛЬГІЯ

Як чаромхі цвілі!
Як пахла вясной!
Маладымі былі.
Свет здзіўлялі красой.
Як хацелася жыць.
Штосьці ў свеце мяняць.
І любіць, і дружыць.
І жар-птушку шукаць.
Многа вёснаў прайшло.
Стаў спакойны пагляд.
Ўсё ў нябыт адышло.
І не вернеш назад.

МАРЫЯ ТОМКАВІЧ

Нарадзілася ў 1955 г. на
Мядзельшчыне. Супрацоўніца
дзіцячага аздараўленчага
цэнтра «Надзея — XXI
стагоддзе». Вясновы настрой
захавалася на ўсё жыццё. Імя
абавязвае апекавацца над
іншымі...

Дзякуй, мама, табе.
Што вясной нарадзіла.
І ўдыхнула ў мяне
Абуджэння настрой.
А як цяжка было.
Да бярозак хадзіла.
З шапаценнем лісця
Набывала спакой.
Жаўрукі на вясне
Свае песні спявалі.
Прычакаўшы цяпло.
Услаўлялі жыццё.
А як холад ішоў.

Дом-гнездо шанавалі.
Навучалі мяне
Захаваць пачуццё.
Каб аздобіць жыццё
Працавітага краю.
Тут зярнаты ўзылі
На ўзаранай раллі.
Ёсць у нас рамяство.
Абавязак мы маем:
Зберагчы прыгажосць
На бацькоўскай зямлі.

БАЛЯСЛАў
МЯКЧЫЛА

Нарадзіўся ў 1948 г. у вёсцы
Дубраўка Вілейскага раёна.
З дзяцінства піша вершы,
песні, байкі, добры мастак.
Закончыў Мінскі дзяржаўны
інстытут замежных
моў. Працуе ў Вілейскім
прафесійным тэхнічным
каледжы настаўнікам
замежнай мовы.

Дзянніца

На луг мурожны Беларусі
Спадае белая раса.
На ім ляжыць, як на абрусе.
Дзяннічных промняў паласа.

О, Беларусь, ты ў свеце стала
Вядомай зблізку і здаля.
Краіна Коласа, Купалы.
Васіля Быкава зямля!

У ёй схаванай праўды сіла.
Сівай гісторыі вякі.
Дзе з Каліноўскім і Вашчылаем
Пілі ў легенды дзеюкі.

Ідзем і мы па продкаў полі
З узнятай горда галавой
І сцяг свой болей не дазволім
Таптаць чужынскаю нагой!

Мы верым: Бог нас не пакіне.
Дух Адраджэння ўскрэсне зноў.
Каб васільком жытнёвым, сінім
Край Багдановіча расцвіў.

НАДЗЕЯ ДАЛЁКАЯ

Нарадзілася ў 1956 г. у в.
Любань Вілейскага раёна.
Вершы піша з дзяцінства.
Працуе сацыяльным
работнікам.

БОЛЬ

Раз-пораз сябе назіраю
Збоку бацькі вачмі.
Нібыта стаіць ён з краю
І раіць мне: «Адначні...»

У крэсла яго прысеўшы.
Задумна ў былое плыву.
Вось так ён сядзеў, падпершы
Як зараз я, галаву.

Уся постаць мая, як адбітак
Бацькі... І ў горле — ком.
Да крэсла сяджу прыбіта
Роздумам, як цвіком.

Вось гэтак ён думаў аб чымсьці.
Нікога не папракаў.
Пэўна, шукаў ён выйсце
З хваробы, як з тупіка...

Малюнкі былога, як міны
Ўзрываюць маё нутро.
Далей вядуць успаміны
Мяне ў зямлю, бы ў метро.

І ведаю, нельга так, нельга.
І боль устае, як сцяна.
І ў сэрцы нібыта снегам
Сцэлецца цішыня.

Гэта вачыма бацькі
Я на сусвет гляджу.
У ім астаўленай хаце
Памяць — боль вераджу.

Асцярожныя людзі

Вы — зняволеныя, як астрожныя.
Вас не вабяць лугі мурожныя.
Баіцеся сказаць смела слова.
Ідзіце, апусціўшы галовы.
Ідзіце запаволена.
Наколькі стрыногай дазволена.
А што не дазволена —
І не просіце абяздолена

Асцярожныя ходзяць кругамі.
Нават слова сказаць — ваганне.
Намаганне! — на якой мове?
То чакаюць аброць, то падковаў.

У каго воля не адваявана.
Тым адно наканавана —

Бяздоўная з краю поэзія
І напамін: Асцярожна!

ЗІНАІДА
ГУБАРАВА-
КРУПСКАЯ

Нарадзілася ў 1951 годзе ў
в. Пагоннае Хойніцкага р-на.
Вершы, казкі, песні, байкі
піша з дзяцінства. Працуе
настаўніцай фальклорнага
танца ў гімназіі №2 г. Вілейка.
Кіраўнік літаратурнай суполкі
імя Адама Гурьновіча.

Фон барон

Па радзі ў пачуў я навіну:
Баран сабе займеў палавіну.
Па сваім розуму «сястрыцу» —
Такую, як і сам, тупіцу.

Лухту авечка лье яму штодня:
Ты не баран, бароны нам радня!
Стопрацэнтавы ты круты барон.
Наша сям'я цяпер — з прыстаўкай
«фон».

Баран з авечкаю — бароны.
І зіхаціць на лбе кароны.
Жывёлы, птушкі, зьяры і гады
Сустрэць баронаў вельмі рады.
Вучыцца розным іх манерам
Знаёмтсву з дамай, з кавалерам...
Баран — ён і ў Афрыцы баран.
Хаця на выгляд важны пан...
Ды нечакана воўк-цягака
Сустрэў барона. Небарака
Ад страху — дзе ўзяліся ногі.
Пыліў цянькамі без дарогі...

Ён — да быка, і ў дзверы — грук!
А дзверы — на жалезны крук.
Бык як раўне:
— Што за баран? Такая ж рань?
— Ратуі, браток, то твой сусед.
Ваўку я траплю на абед.
— А, ўспомніў, што ты ёсць баран.
А нёс сябе, як важны пан...
Яшчэ б хвіліну — і, барон.
З цябе б застаўся толькі «фон».

ЛІТКАКТЭЙЛЬ

24 (16)

▶ ПАМЯЦЬ

У ВЯНОК
ЯЎГЕНІ МАЛЬЧЭЎСКОЙ

Вядомую віцебскую паэтку і журналістку Яўгенію Мальчэўскую знайшлі ва ўласнай кватэры па праспекце Чарняхоўскага з прыкметамі гвалтоўных траўмаў, якія прывялі да смяротнага выніку (памерла 18 студзеня 2008 г.).

Пракуратурай Першамайскага раёна Віцебска распачатая крымінальная справа.

Падчас стварэння новага Саюза пісьменнікаў, нягледзячы на ціск, паэтэса засталася, як яна казалася, «родным купалаўскім Саюзе».

«Усё, як ёсць, само жыццё»

Раптоўна абарвалася жыццё віцебскай паэтэсы Яўгеніі Мальчэўскай. Прыкрая звестка болей адазвалася ў сэрцах яе блізкіх, сяброў, прыхільнікаў творчасці.

Яўгенія Еўдакімаўна нарадзілася ў 1949 годзе ў в. Замошша Чашніцкага раёна. Па сканчэнні школы вучылася ў Бабруйскім тэхнікуме гумавай прамысловасці, але, як хутка высветлілася, мела зусім іншае пакліканне.

Яе вабіла стыхія роднага слова, якое яна вельмі добра адчувала, што і прывяло дзяўчыну на філалагічны факультэт БДУ. Затым была праца ў школе — у Чэрвеньскім раёне, у Талачыне, у Віцебску. Працавала Яўгенія і журналістам — у газетах «Віцебскі рабочы», «Выбар», «Беларуская ніва».

Першыя вершы надрукавала ў 1965 годзе, шмат публікавалася ў калектыўных зборніках: «Вёснь», «Нашчадкі», «Люблю будзённы дзень», «Дзень добры, мама», у альманаху «Дзень паэзіі». У 1989 годзе выдала кнігу паэзіі «Залежнасць» — на жаль, адзіную...

У паэзіі яна заўжды была перакананай, па-грамадзянску дакладна акрэсленай асобай, што найбольш выявілася ў час станаўлення незалежнасці Беларусі. Слова яе было нязмушаным,



поўным адценняў, інтанацый адметных віцебскіх гаворак.

Скончыўся жыццёвы шлях паэткі. Але духоўны свет, увасоблены ў яе вершах, у яе паэтычных радках, заўсёды будзе з намі.

Сябры Віцебскага абласнога аддзялення СБП

Яўгенія Мальчэўская

З КНІГ «ЗАЛЕЖНАСЦЬ»

*Нішто ў жыцці невыпадкава:
Ўсё гэтак і павінна быць –
Яшчэ не сказанае слова
Ў душы даверліва гучыць.*

*Яшчэ не знойдзеная песня
Напамінае аб сабе.
І раўчукамі напрудвесні
Спявае гучна-гучна снег.*

*Нішто ў жыцці невыпадкава:
Ні пачуццё, ні адкрыццё.
Мая свяшчэнная аснова –
Усё, як ёсць, само жыццё.*

*Проста так, без усякай прычыны.
Ці сваю уявіўшы бяду.
Я да могілак ціхіх іду
За труной незнаёмай жанчыны.*

*Як аснова жыцця і выток, –
Дня прыціхлага горкая стома.
Дамавіна ад роднага дома
Праплыла праз увесь гарадок.*

*А за ёю — і ўнукі, і дзеці.
І сяброўкі ад вуліц усіх...
Сцепагнулася думкай на міг:
Мне ж таксама настане памерці...*

*Мне ж таксама настане пара.
Час прабе ў адзінокае ранне...
Хто засведчыць маё існаванне
Ці хаця б правядзе з двара?*

▶ КНИГАЗБОР

У ПОЛЬШЧЫ ВЫДАДЗЕНЫ
«БЕЛАРУСКІ ТРЫШЧАН»

У Польшчы выйшаў «Беларускі Трышчан». Кніга мае густоўна ўпрыгожаную цвёрдую вокладку і высокаякасныя каляровыя фотаілюстрацыі.

Факсімільнае выданне з фотаздымкамі арыгінальных старонак, транслітарацыяй і перакладам на сучасную беларускую мову з'явілася ў свет з дапамогай былога амбасадара Польшчы ў Беларусі Марыюша Машкевіча і лідэра ствараемага руху «За свабоду» Аляксандра

Мілінкевіча. У падрыхтоўцы кнігі да друку прымалі ўдзел беларускія даследнікі Алесь Бразгунюў і Надзея Старавойтова.

У прадмове да выдання А.Мілінкевіч адзначыў: «Беларускі «Трышчан» — гэта сведчанне нашых глыбокіх сувязяў з заходняй, еўрапейскай і хрысціянскай традыцыяй. Легенда або міф пра цара Трыстана з'явіліся ў VII–VIII стст. на брытанскіх выспах, і апоўдні аб ім больш тысячы гадоў хадзілі па ўсёй Еўропе ў вуснай і пісьмовай формах. Рукапіс, які з'явіўся на пераломе XVI і XVII стагод-

дзяў, зусім не абавязкова лёг у аснову першай беларускай версіі, верагодна такіх пераказванняў было больш, толькі не ўсе яны захаваліся».

Старабеларускі пераклад апоўдні аб Трыстане і Ізольдзе, гэтак жа як і іншыя сведчанні глыбокай сувязі беларускай і еўрапейскай гісторыі (Біблія Скарыны, «Песня пра зубра» Гусоўскага, творы Полацкага і Буднага), «надае нам пачуццё гонару і глыбокую ўпэўненасць, што нашае месца сярод народаў Еўропы, у цывілізацыі, якая дае прастору для свабоды асобы і творчасці».

Наклад кнігі ўжо перавезены ў Беларусь. Кніга будзе перададзена ў буйныя бібліятэкі, а таксама навуковым працаўнікам, якія займаюцца тэмай вывучэння эпасу. На жаль, кніга выдана невялікім накладам.

Н.К.

МЕМУАРЫ АД КЕБІЧА

Вячаслаў Кебіч — былы прэм'ер-міністр Беларусі (1990–1994) — выдаў кнігу ўспамінаў «Спакушэнне ўладай».



Колішні высокапастаўлены наменклатуршчык Кебіч не прэтэндуе на выкрывальныя споведзі ў дачыненні да дзейнай улады. Кніга надрукаваная ў дзяржаўным РВП «Выдавецтва «Беларускі дом друку», а ў лютым адбылася афіцыйна дазволена прэзентацыя ўспамінаў.

У 1994 Кебіч быў асноўным прэтэндэнтам на месца кіраўніка краіны. Можна сказаць, што і сама прэзідэнцкая пасада «ўзводзілася» пад яго. Але ружовыя акуляры Кебіча і некампетэнтнасць выбарчага штаба тагачаснага прэм'ера не дазволілі яму перамагчы.

Варта адзначыць, што апошнім часам Беларусь закліснула хваля палітычных успамінаў пра эпоху 90-ых. Кожны грамадскі дзеяч імкнецца засведчыць сваю выключную ролю ў станаўленні беларускай незалежнасці. Паспелі выдаць свае мемуары былыя кіраўнікі Вярхоўнага Савета Мікалай Дземянецкі, Станіслаў Шушкewіч і Мечыслаў Грыб, экс-міністр замежных спраў Пётр Краўчанка, міністр унутраных спраў Уладзімір Ягораў, актывісты БНФ Сяргей Навумчык і Галіна Пазняк.

Станоўчая роля палітычных успамінаў у тым, што яны набліжаюць Беларусь да сусветнай практыкі: пакіраваў сам — адыдзі і раскажы, як гэта рабіць іншым.

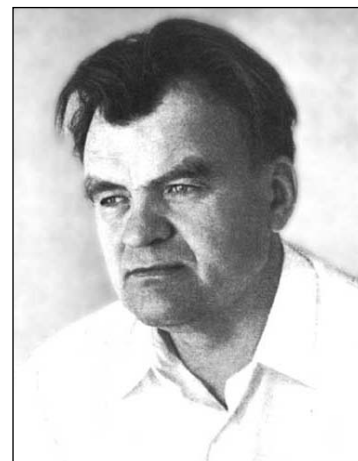
Паводле UFF-by.org

У «БЕЛАРУСКІМ КНИГАЗБОРЫ» — КНИГА АЛЯКСЕЯ КАРПЮКА

Выбраныя творы / Аляксей Карпюк; Укладанне, прадмова, каментары А. Фядута. Мінск, 2007. — 600 с. («Беларускі кнігазбор»: Серыя 1. Мастацкая літаратура).

У кнігу ўвайшлі аповесці «Данута» і «Развітанне з ілюзіямі», драма «Канец свету».

У «Публіцыстыцы» — выступ на V з'ездзе Саюза пісьменнікаў у Мінску і «Перэпетыі пошукі».



У зборніку змешчаныя лісты А.Карпюка да Янкі Брыля, Міхася Забіды-Суміцкага, Максіма Танка, Васіля Быкава, Пятра Машэрава, Міхаіла Гарбачова ды інш.

Своеасаблівы дадатак да кнігі — успаміны пра аўтара Вольгі Іпатавай, Ніны Ляшчонак, фрагменты з успамінаў Барыса Клейна і Васіля Быкава.

«Кнігазбораўскія» выданні можна набыць у дзяржаўных кнігарнях і ў прыватных распаўсюдніках».

▶ АКЦЫЯ

«БУДЗЬМА РАЗАМ!»

Грамадскае аб'яднанне «Саюз беларускіх пісьменнікаў» распачынае акцыю «Будзьма разам!» і запрашае да супрацы ўсе зацікаўленыя культурніцкія арганізацыі, аб'яднанні, установы, гурткі. Мэта акцыі — выяўленне ў рэгіёнах краіны маладых талентаў, творчая, інтэлектуальная, маральная ды арганізацыйная дапамога ім.

Мы заклікаем адгукнуцца кіраўнікоў літаратурных аб'яднанняў універсітэтаў, гімназій і школ усіх рэгіёнаў Беларусі, а таксама маладых пачаткоўцаў. Дасылайце свае каардынаты, творы, прапановы, пытанні і просьбы на адрас: 220012, Мінск, завулак Інструментальны, д.6, пак. 214.

Пасля агульнарэспубліканскага маніторынгу вас чакаюць майстаркласы вядомых беларускіх пісьменнікаў, прафесійныя дыспуты, падтрымка, сяброўскія экскурсіі і вандрожкі, публікацыі ў друку.

Будзьма разам!

Сакратарыят Саюза беларускіх пісьменнікаў

«Літаратурная Беларусь» — гэта супольны праект Грамадскага аб'яднання «Саюз беларускіх пісьменнікаў», гэта альтэрнатыва адабранаму ў яго і цяпер падкантрольнаму штотыднёвіку «Літаратура і мастацтва».

Гэта фармаванне незалежнай творчай думкі нацыянальнай эліты.

Гэта імкненне супрацьстаяць татальнаму замоўчванню вольнага мастацкага слова ў дзяржаўных СМІ.

Гэта свабодная трыбуна паэтаў, празаікаў, драматургаў, крытыкаў і чытачоў Беларусі.

Гэта напамін аб тым, што Беларусь — і дзяржаўная, і літаратурная — створана пісьменнікамі, і яна патрабуе іхняй працы і апантанасці.

«Літаратурная Беларусь» — новы час чытання.